

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 7.4.2004
KOM(2004) 220 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**om Kommissionens mål for forbindelserne mellem Den Europæiske Union og
Latinamerika som forberedelse til det tredje topmøde mellem
stats- og regeringscheferne fra Den Europæiske Union, Latinamerika og Vestindien, der
vil blive afholdt i Guadalajara (Mexico) den 28. maj 2004**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA- PARLAMENTET

om Kommissionens mål for forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Latinamerika som forberedelse til det tredje topmøde mellem stats- og regeringscheferne fra Den Europæiske Union, Latinamerika og Vestindien, der vil blive afholdt i Guadalajara (Mexico) den 28. maj 2004

1. FORBINDELSERNE MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG LATINAMERIKA

I denne meddelelse fastlægges Kommissionens mål for forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Latinamerika som forberedelse til det tredje topmøde mellem stats- og regeringscheferne fra EU og Latinamerika, der vil blive afholdt i Guadalajara (Mexico) den 28. maj 2004. Meddelelsen omhandler imidlertid også landene i Vestindien, da deres deltagelse i topmødet har stor betydning for styrkelsen af det biregionale partnerskab.

Topmødet i Guadalajara vil være det første topmøde, hvor stats- og regeringscheferne fra det udvidede EU og landene i Latinamerika får mulighed for at gøre status over de biregionale forbindelser.

Disse forbindelser, hvis formål er at bidrage til fred, politisk stabilitet og økonomisk udvikling i regionen, er af største vigtighed for EU.

Social og politisk stabilitet i Latinamerika er af vital betydning for den internationale fred og sikkerhed. EU bidrager gennem politisk dialog, samarbejde og økonomiske forbindelser til at skabe og styrke den strukturelle stabilitet i Latinamerika.

EU ønsker at udvikle et politisk partnerskab med Latinamerika, der kan fremme den globale styring og styrke de multilaterale forbindelser, og at intensivere dialogen med regionen om de centrale spørgsmål, der drøftes ved vigtige begivenheder og møder i FN-sammenhæng. Latinamerika bekræftede sit stærke multilaterale engagement ved Rio-gruppens præsidenttopmøde i Cuzco (Peru), hvor det blev understreget, at der er behov for at puste nyt liv i indsatsen for at reformere og modernisere FN-systemet, især hvad angår den kollektive sikkerhed.

EU er Latinamerikas næststørste handelspartner. EU har gradvis udbygget sine økonomiske og handelsmæssige forbindelser med Latinamerika, og samhandelen blev således mere end fordoblet mellem 1990 og 2002. EU's import fra Latinamerika steg fra 26,7 mia. EUR til 53,7 mia. EUR, og eksporten til regionen steg fra 17,1 mia. EUR til 57,5 mia. EUR¹. Denne positive udvikling vil uden tvivl blive styrket med udvidelsen af EU, der fra 1. maj 2004 vil udgøre et samlet marked på 455 mio. indbyggere. EU vil dermed blive det største marked i verden og give de latinamerikanske lande enorme muligheder for at afsætte deres varer til en bredere kundekreds.

¹ Disse tal omfatter Det Andinske Fællesskab, den vestindiske region, Mellemamerika, Chile, Cuba, Den Dominikanske Republik, Haiti, Mercosur og Mexico.

EU er også Latinamerikas største kilde til udenlandske direkte investeringer. De europæiske direkte investeringer i Latinamerika toppede i 2000 og har været faldende siden da. Samlet set voksede de europæiske investeringer i Latinamerika imidlertid fra 176,5 mia. EUR i 2000 til 206,1 mia. EUR i 2002².

EU er desuden den største donor af udviklingsbistand til Latinamerika. Ud over bidragene fra medlemsstaterne er der på Fællesskabets budget siden 1996 blevet afsat mere end 500 mio. EUR³ om året til Latinamerika. Dertil kommer, at Den Europæiske Investeringsbank fra 2000 til 2003 ydede 1 104 mio. EUR i form af lån til projekter af gensidig interesse for landene i EU og Latinamerika.

2. TOPMØDERNE I RIO DE JANEIRO OG MADRID

Rio de Janeiro

Det første topmøde mellem stats- og regeringscheferne fra Latinamerika, Vestindien og EU fandt sted i Rio de Janeiro den 28. og 29. juni 1999.

Baggrunden for topmødet var et politisk ønske om at styrke de biregionale forbindelser med det formål at øge den politiske, økonomiske og kulturelle forståelse mellem de to regioner for at udvikle et strategisk partnerskab.

I dette partnerskab lægges der vægt på tre strategiske aspekter, nemlig en frugtbar politisk dialog, der tager hensyn til internationale retsregler og bygger på de to regioners stærke multilaterale engagement, solide økonomiske og finansielle forbindelser, der bygger på en samlet og ligevægtig liberalisering af handels- og kapitalstrømme, og et mere dynamisk og kreativt samarbejde på det uddannelsesmæssige, videnskabelige, teknologiske, kulturelle, menneskelige og sociale område.

Partnerskabet bygger på fælles værdier og skal bidrage til at fremme fælles målsætninger, som f.eks. styrkelse af et repræsentativt og deltagerbaseret demokratisk system og den personlige frihed, retsstatsprincippet, god regeringsførelse, pluralisme, international fred og sikkerhed, politisk stabilitet og opbygning af tillid mellem nationerne.

Madrid

Den 17. maj 2002, tre år efter topmødet i Rio de Janeiro, blev det andet topmøde mellem stats- og regeringscheferne fra EU, Latinamerika og Vestindien afholdt i Madrid. Dette topmøde styrkede den proces, der var indledt i Rio de Janeiro, og bekræftede, at begge regioner var fast besluttet på at udvikle det biregionale strategiske partnerskab.

Det strategiske formål med dette partnerskab var at gøre den politiske dialog mere effektiv med henblik på at bringe de to regioner tættere på hinanden i deres holdning til internationale spørgsmål. Ved topmødet i Madrid blev der indført nye rammer for dialog og samråd, f.eks. at der skulle afholdes jævnlige møder mellem missionscheferne i New York, Genève og Wien.

² Disse tal omfatter Det Andinske Fællesskab, den vestindiske region, Mellemamerika, Chile, Cuba, Den Dominikanske Republik, Haiti, Mercosur og Mexico.

³ Disse tal omfatter Det Andinske Fællesskab, den vestindiske region, Mellemamerika, Chile, Cuba, Mercosur og Mexico.

De konklusioner, der blev vedtaget under topmødet, er udtryk for de to regioners overensstemmende holdninger til bl.a. sikkerhed, nedrustning, terrorisme, bekæmpelse af narkotika og organiseret kriminalitet samt afskaffelse af håndvåben.

Et særligt betydningsfuldt resultat af topmødet i Madrid var indgåelsen af associeringsaftalen med Chile.

Stats- og regeringscheferne anerkendte også de fremskridt, der var opnået i forhandlingerne med Mercosur, og besluttede at indkalde til et ministermøde for at sætte yderligere fart i udviklingen.

Et af de vigtigste emner, der blev drøftet på topmødet, var de fremtidige forbindelser mellem EU og landene i Det Andinske Fællesskab og Mellemamerika. Erklæringen fra topmødet i Madrid gav et politisk mandat til at indlede forhandlinger vedrørende aftaler om politisk dialog og samarbejde med disse to regioner. Mødet i Madrid åbnede også mulighed for forhandlinger om associeringsaftaler, herunder om frihandelsområder. Man blev enige om to forudsætninger herfor, nemlig afslutningen af de multilaterale forhandlinger i Doha og opnåelsen af en tilfredsstillende grad af regional integration. Ved udformningen af de politiske aftaler og samarbejdsaftalerne blev der lagt vægt på at øge EU's bidrag til den regionale integration med henblik på at opfylde ovennævnte forudsætning i den henseende.

Topmødet bekræftede også, at begge parter har stor interesse i at styrke det biregionale samarbejde. I den forbindelse fremhævede stats- og regeringscheferne betydningen af @LIS- og ALBAN-programmerne. Disse programmer tager sigte på at styrke forbindelserne mellem EU og Latinamerika inden for henholdsvis informationssamfundet og videregående uddannelse.

Opfølgning af topmødet i Madrid

I Guadalajara vil EU og Latinamerika berette om, hvilke fremskridt de har gjort, og hvilke foranstaltninger de siden topmødet i Madrid har truffet som led i forbindelserne mellem de to regioner. Der er gjort store fremskridt med hensyn til at opfylde forpligtelserne fra Madrid.

EU og Chile undertegnede en associeringsaftale i november 2002.

EU har også afsluttet forhandlingerne vedrørende aftalerne om politisk dialog og samarbejde med Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab, der blev undertegnet af begge parter i Rom i december 2003.

Med hensyn til forhandlingerne mellem EU og Mercosur er der afholdt to ministermøder og en række forhandlingsrunder. Ved ministermøderne blev der fastlagt et arbejdsprogram, som nu skulle gøre det muligt at afslutte forhandlingerne inden udgangen af året, hvis omstændighederne under topmødet taler for det.

Det skal fremhæves, at der, siden stipendieprogrammet ALBAN blev iværksat ved topmødet i Madrid, i alt er uddelt 251 stipendier til latinamerikanske ph.d.-studerende. Under programmet for fremme af informationsteknologi blev der i oktober 2003 søsat 19 demonstrationsprojekter, hvori 103 organisationer fra EU og 109 organisationer fra Latinamerika deltager.

Der er taget nye initiativer på både regionalt og subregionalt plan:

På subregionalt plan har EU-samarbejdet været koncentreret om at støtte den regionale integration, hvilket bl.a. omfatter et projekt for harmonisering af tekniske standarder, tekniske forskrifter og procedurer for overensstemmelsesvurdering, som skal fremme de frie varebevægelser mellem Mercosurs medlemslande og mellem Mercosur og EU, et handelsrelateret fagligt bistandsprogram, der skal støtte oprettelsen af et andinsk fællesmarked, og et program til støtte for den mellemamerikanske integrationsproces, hvis særlige mål er at øge kapaciteten i det mellemamerikanske integrationssystem og i civilsamfundet med henblik på at styrke og uddybe integrations- og samarbejdsprocessen.

På regionalt plan har Kommissionen besluttet at bidrage til programmet for demokratiske styreformer i Latinamerika (PRODDAL), der forvaltes af UNDP. Kommissionen har også godkendt et program, der tager sigte på at nedsætte et observationsorgan for forbindelserne mellem EU og Latinamerika, dvs. et netværk af europæiske og latinamerikanske institutter, der skal øge forståelsen for de regionale og sektorspecifikke udfordringer. Kommissionen har også skabt et websted for at oplyse om biregionale europæiske, latinamerikanske og vestindiske projekter.

Desuden blev der i overensstemmelse med stats- og regeringschefernes beslutning fra topmødet i Madrid afholdt et biregionalt seminar i Quito for at foretage en helhedsanalyse af forskellige aspekter af migrationen mellem de to regioner.

Civilsamfundet har også i høj grad været med til at styrke det biregionale partnerskab gennem de bånd, der er knyttet mellem dets organisationer i de to regioner, og ved under topmødet at give sine synspunkter til kende om de vigtigste aspekter af partnerskabet.

3. KOMMISSIONENS PRIORITETER FOR TOPMØDET I GUADALAJARA

Topmødet i Guadalajara vil blive afholdt i et mere gunstigt økonomisk klima end topmødet i Madrid i 2002, hvor Latinamerika havde en negativ økonomisk vækst (-0,4 %). Ifølge FN's Økonomiske Kommission for Latinamerika og Vestindien (ECLAC) nåede væksten i Latinamerika op på 1,5 % i 2003, eksporten voksede med 8 %, inflationen faldt til 8,5 % fra 12,2 % i 2002, og for første gang i 50 år var der et samlet overskud på Latinamerikas løbende poster (0,4 % af BNP).

Den regionale økonomi forventes at vokse med 3,5 % i 2004, hvorved den vil komme ud af de foregående seks års tabsgivende periode og gradvis gå ind i en ekspansiv cyklus. For første gang siden 1997 forventes ingen af de latinamerikanske lande at have en negativ vækst.

Der er dog ingen grund til at hvile på laurbærrene. Væksten i 2003 var beskeden i sammenligning med andre regioner, som f.eks. Østasien, hvor væksten var på 6,1 % i den samme periode. Desuden er opsvinget stadig ujævnt fordelt: f.eks. stod den kraftige vækst i Argentina og Costa Rica i skarp kontrast til den langsommere vækst i Brasilien og Mexico.

De sociale spændinger er på ny blomstret op i flere lande i Latinamerika, og det stigende antal, der lever i fattigdom, skaber en vis usikkerhed om mulighederne for at fortsætte det økonomiske opsving i de kommende år.

Der er også andre forhold, der vækker bekymring, som f.eks. den stigende politiske ustabilitet i Andesregionen. Bolivia har siden krisen i oktober 2003, og efter at den tidligere præsident, Gonzalo Sanchez de Lozada, trådte tilbage, befundet sig i en kritisk situation. Det venezuelanske samfund er stadig splittet af en bitter strid mellem de trofaste tilhængere af

præsident Hugo Chavez og dem, der vil have ham fjernet fra magten. I Ecuador har præsident Lucio Gutierrez mistet opbakningen fra landets magtfulde indianske bevægelse, og Colombia er stadig ramt af konflikter og ligger i krig med guerillastyrker og paramilitære grupper, der finansieres gennem pengeafpresning, kidnapning og narkopenge, og som til tider ikke kan skelnes fra narkobander.

De mellemamerikanske økonomier har gennemsnitligt udvist bedre resultater end resten af Latinamerika, men kriminel vold og korrupsion udgør en trussel mod demokratiet.

Ved topmødet i Madrid blev det understreget, at den højeste prioritet for de to regioner er at styrke det multilaterale system på grundlag af målene og principperne i De Forenede Nationers pakt og internationale retsregler. Det blev især fremhævet, hvor vigtig en rolle WTO spiller som det væsentligste forum til at fremme handelsliberaliseringen og indføre de grundlæggende regler og discipliner, der er nødvendige for at regulere det internationale handelssystem.

Med afskaffelsen af handelshindringer gennem skærpede og mere gennemsigtige multilaterale regler kan alle nyde godt af de konkurrencemæssige fordele, der er forbundet med deres respektive økonomier, og dermed fremme den konkurrencebaserede integration i verdenshandelen og mindske risikoen for protektionisme. Doha-udviklingsdagsordenen, der blev indledt i 2001, vil øge den internationale handel og den økonomiske vækst og dermed være til fordel for alle WTO-medlemmer. Denne nye forhandlingsrunde vil kunne bidrage til at integrere udviklingslandene i verdensøkonomien, bl.a. gennem bestemmelser om særlig og differentieret behandling, samtidig med at der tages fuld højde for borgernes prioriteter og meninger og hensynet til en bæredygtig udvikling. Begge regioner støttede derfor den beslutning om at genoptage forhandlingerne under Doha-udviklingsdagsordenen, der blev truffet i december 2003 efter sammenbruddet ved ministermødet i Cancún i september 2003. På baggrund af sin meddelelse fra december 2003 om "genoplivelse af forhandlingerne under Doha-udviklingsdagsordenen - EU-perspektiv" og de seneste erklæringer fra de latinamerikanske regeringer forventer Kommissionen, at der ved topmødet i Guadalajara igen vil blive givet stærk politisk opbakning til de igangværende forhandlinger, og at der dermed vil kunne gøres betydelige fremskridt inden sommer.

Social samhørighed

Ifølge ECLAC nåede antallet af mennesker, der lever i fattigdom i Latinamerika, op på 227 mio. i 2003, hvilket svarer til 44,4 % af befolkningen⁴. Dette procenttal er højere end for Østeuropa, Mellemøsten og Nordafrika, på trods af at Latinamerika har et højere BNP pr. indbygger end disse regioner.

Politisk ustabilitet og sociale spændinger hænger uløseligt sammen og er til dels et resultat af den store ulighed, fattigdom og udelukkelse, der gør sig gældende i Latinamerika. Ulighed, fattigdom og udelukkelse svækker demokratiet og er en trussel mod fred og stabilitet. Økonomisk udelukkelse medfører politisk udelukkelse og omvendt. Ulighed kan bringe den sociale retfærdighed i fare og dermed give ophav til social uro og utilfredshed.

Sociale spændinger og økonomiske resultater hænger også tæt sammen, eftersom enhver form for usikkerhed indvirker negativt på finansmarkedernes og investorernes adfærd.

⁴ "2003 Preliminary overview of the economies of Latin America and the Caribbean" (foreløbig oversigt over økonomierne i Latinamerika og Vestindien 2003).

En altoverskyggende prioritet for Latinamerika er at tage hånd om disse problemer og øge den sociale samhørighed. Latinamerika kan ikke vente længere med at træffe radikale foranstaltninger på det sociale og finanspolitiske område og at reagere på de nødråb, der lyder fra store dele af befolkningen.

Kommissionen forventer, at der vil blive truffet konkrete beslutninger i Guadalajara for at fremme den sociale samhørighed. Dette gennemgås nærmere i afsnit 4 i denne meddelelse.

Regional integration

For at kunne drage fuld fordel af de gunstige forudsætninger, som ECLAC har gjort opmærksom på, er det nødvendigt at øge den økonomiske integration mellem landene i regionen.

Den utilstrækkelige økonomiske integration i Latinamerika fremgår tydeligt, hvis man ser på den intraregionale handels andel af den samlede handel: for Latinamerika er andelen 15,4 %, mens den for Nordamerika er 40,3 %, for Asien 48,9 % og for Vesteuropa 67,3 %.

Denne utilstrækkelige regionale integration udgør en alvorlig hindring for udviklingen i regionen. Yderligere integration er nødvendig, hvis Latinamerika skal kunne tiltrække flere udenlandske direkte investeringer (i 2003 beløb de udenlandske direkte investeringer sig til 29 mia. USD, hvilket var 25 % mindre end i 2002 og betydeligt under de 38 mia. USD, der var gennemsnittet for perioden 1990-2002) og forbedre sin kapacitet til at modstå og svare igen på påvirkninger udefra.

Den utilstrækkelige regionale integration gør det også svært at uddybe forbindelserne mellem EU og Latinamerika. EU har tidligere støttet og vil fortsætte med at støtte den regionale integration i Mercosur, Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab. For Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab betyder Madrid-erklæringen, at en af de afgørende forudsætninger for at indlede forhandlinger om eventuelle associeringsaftaler er, at der gøres yderligere fremskridt med den regionale integration. Sådanne fremskridt er også en betingelse for, at de nuværende forhandlinger med Mercosur kan afsluttes på tilfredsstillende vis.

Topmødet i Guadalajara bør sende et klart signal om, hvilke fremskridt der skal gøres med den regionale integration, og sætte yderligere fart i den subregionale integrationsproces i Latinamerika. Disse spørgsmål gennemgås nærmere i afsnit 5.

4. SOCIAL SAMHØRIGHED

I 1990'erne indledte de latinamerikanske lande en proces med økonomisk omstrukturering og politiske reformer og gjorde store fremskridt med demokratiseringen. Store dele af befolkningen har imidlertid stadig ikke fået del i fordelene ved denne demokratisering og udvikling. Ulighed, fattigdom og udelukkelse er et fælles mønster for alle latinamerikanske lande og udgør en hindring for den økonomiske udvikling, da det skaber ustabilitet og utilfredshed over hele regionen.

Det er absolut nødvendigt at tage fat på de grundlæggende årsager til disse problemer og skabe større politisk og social stabilitet i regionen.

Uligheder og udelukkelse i Latinamerika

Ifølge Den Interamerikanske Udviklingsbank (IADB)⁵ har Latinamerika gennemgående den højeste grad af ulighed for alle regioner i verden. Det ujævne indkomstfordelingsmønster ses tydeligt, når man sammenligner med andre regioner. Gini-koefficienten, der er et mål for uligheden i indkomstfordelingen, er højere i Latinamerika (0,51) end i Sydøstasien (0,37) og Østeuropa (0,29). Sidst i 1990'erne tegnede de rigeste 20 % af befolkningen sig for ca. 60 % af indkomsterne, mens de fattigste 20 % kun tegnede sig for ca. 3 %.

Disse uligheder medfører en række problemer, herunder social udelukkelse. De socialt udstødte befolkningsgrupper i regionen, det være sig på grund af køn, alder, race, etnisk oprindelse, handicap, hiv/aids, migrationsstatus eller andre udelukkelsesfaktorer, er alle fattige og lider under forskelsbehandling og stigmatisering og flere andre ulemper. De socialt udstødte grupper har brug for et talerør og indflydelse på den politiske proces, der danner grundlag for strukturreformerne.

Omkostningerne for regionen

Ulighed og udelukkelse medfører store omkostninger for regionen, ikke alene ved at nedsætte tempoet i fattigdomsbekæmpelsen og hindre den bæredygtige udvikling, men også ved at danne grobund for politisk og social ustabilitet.

En stor indkomstulighed kan ifølge Den Interamerikanske Udviklingsbank føre til øget fattigdom, fordi de fattige får en mindre andel af de samlede indkomster. Hvis de latinamerikanske landes indkomstfordeling svarede til, hvad der kan forventes af en region på dette udviklingsniveau, ville antallet af fattige kun være halvt så stort. Hvis ulighederne mindskes, vil den økonomiske vækst i højere grad kunne bidrage til at bekæmpe fattigdommen.

Den sociale ulighed og udelukkelse forhindrer et bredt udsnit af befolkningen i at bidrage til den økonomiske vækst gennem forbrug, opsparing og investering. Dette begrænser udviklingen af de indre markeder. Ulighed og udelukkelse hæmmer væksten, fordi fattige befolkningsgrupper og regioner har færre muligheder for at forbedre deres produktivitet og indtægter, og fordi konkurrencen mindskes, den internationale konkurrencedygtighed falder, og ressourcefordelingen bliver mindre effektiv.

Ved at forbedre den lave produktivitet for fattige og udstødte arbejdere, som i mange lande udgør mere end halvdelen af arbejdskraften, kan man skabe større muligheder for vækst i Latinamerika. Ifølge et løseligt skøn over, hvordan det vil kunne påvirke væksten at give udstødte grupper bedre uddannelses- og jobmuligheder, vil Bolivias BNP kunne vokse med 36 %, Brasiliens med 13 % og Guatemalas med 14 %.

Ulighed og social udelukkelse har såvel i Latinamerika som i andre regioner gået hånd i hånd med sociale opstande og trusler mod den almene sikkerhed, især i lande med stor etnisk eller racemæssig mangfoldighed. Hvis problemerne med ulighed og social udelukkelse ikke får tilstrækkelig opmærksomhed, vil det kunne føre til social og politisk ustabilitet og lavere

⁵ Den Interamerikanske Udviklingsbank udarbejdede et baggrundsdokument for Kommissionens og IADB's seminar om social samhørighed i Latinamerika og Vestindien med titlen "Inequality, exclusion and Poverty in Latin America and the Caribbean: Implications for Development" (ulighed, udelukkelse og fattigdom i Latinamerika og Vestindien: konsekvenser for udviklingen).

vækst. Ulighed og udelukkelse er tæt knyttet til hinanden og til en ond cirkel af øget fattigdom, mindre vækst og sociale og politiske kriser.

Kommissionens initiativ

På det sidste ministermøde mellem EU og Rio-gruppen (i Vouliagmeni i marts 2003) foreslog Kommissionen at sætte social samhørighed i centrum for de bilaterale forbindelser mellem EU og Latinamerika og at gøre det til et af hovedemnerne ved topmødet i Guadalajara. Kommissionen bekendtgjorde, at EU og Den Interamerikanske Udviklingsbank ville afholde et fælles seminar om social samhørighed, og at den selv ville vedtage et regionalt program, der skal fremme udvekslingen af erfaringer og bedste praksis mellem de to regioner.

Kommissionen foreslår, at stats- og regeringscheferne ved topmødet i Guadalajara og i tæt samarbejde med Den Interamerikanske Udviklingsbank træffer konkrete beslutninger med henblik på at:

A Tilskynde latinamerikanske lande til at vedtage fornuftige og effektive politikker, der skal øge den sociale samhørighed ved at bekæmpe fattigdom, uligheder og udelukkelse.

I denne forbindelse er tre hovedsektorer berørt:

Demokratisk styreform

Ifølge den seneste Latinobarometro-meningsmåling stoler kun hver femte latinamerikaner på retsvæsenet, kun 17 % har tillid til deres parlament eller kongres, og kun 11 % stoler på politiske partier. De adspurgte finder, at demokrati ikke har givet bedre adgang til offentlige goder, såsom lighed for loven. Det er ikke muligt at udvikle samhørighedsprægede samfund, hvis store dele af befolkningen føler sig udelukket fra det politiske system. Foranstaltninger, der bør træffes af latinamerikanske regeringer på dette område, omfatter forbedringer af valgsystemers funktionsmåde, sikring af retsvæsenets uafhængighed samt forbedring af politiske partiers funktionsmåde og repræsentative karakter.

Socialpolitik

Ifølge Den Interamerikanske Udviklingsbank er der i det seneste årti sket betydelige fremskridt med sociale programmer. Socialsektorreformerne har imidlertid ikke løst gennemførelsesproblemerne, og de har heller ikke udvidet adgangen væsentligt til sundheds-, uddannelses- og boligydelse af god kvalitet for de fattige, herunder adgangen til rent drikkevand og ernæringsmæssig sundhed, hvorved mange reelt fortsat er udelukkede.

Der er derfor et påtrængende behov for at gennemføre fornuftige og effektive politikker for at øge adgangen til sundhed, uddannelse og boliger af kvalitet, forbedre de sociale sikringssystemer og iværksætte beskæftigelsespolitikker med det sigte at begrænse adskillelse og diskrimination på arbejdsmarkedene.

Det er nødvendigt, at sociale politikker og programmer går ud over at opnå universel adgang til tjenester og også omfatter målene om lighed og kvalitet inden for uddannelse, sundhed og boliger, især for fattige og udelukkede. Der forekommer ikke blot uligheder mellem personer med og uden adgang til tjenester, men også

mellem personer med adgang til gode tjenester og personer, der kun kan benytte sig af tjenester af dårlig kvalitet.

Forvaltningen af sociale politikker skal forbedres, ligesom effektiviteten i forbindelse med offentlige udgifter.

Offentlig finans- og skattepolitik

En høj grad af ulighed er nært forbundet med uretfærdige og ineffektive finanspolitikker. Skattepolitikken har særlig betydning i Latinamerika på grund af dens mulighed for at bidrage til udviklingen af effektive demokratiske regeringssystemer, der reelt inddrager fattige og ugunstigt stillede. Svage stater anses for at være et af de alvorligste problemer i regionen, men de offentlige udgifter i Latinamerika er lave, til dels på grund af begrænset institutionel kapacitet til at håndhæve skattelovgivningen og ineffektiv skatteopkrævning. I forhold til industrielle økonomier er de offentlige indtægter i de latinamerikanske lande mere afhængige af moms end indkomst- og ejendomsskatter. Dette hæmmer den omfordelingsmæssige rolle, som skattesystemet burde have.

De latinamerikanske regeringer bør overveje fiskale reformer for at øge deres beskatningsgrundlag og især for at fremme lighed og muliggøre sociale udgifter af passende omfang.

B. Tilskynde det internationale samfund, herunder internationale finansielle institutioner, til at støtte de ovennævnte foranstaltninger.

Internationalt samarbejde skal støtte disse bestræbelser under overholdelse af princippet om ejerskab, hvilket indebærer, at de pågældende lande – deres regeringer, erhvervsliv og civilsamfund – må føre an i bestræbelserne for at skabe større social samhørighed. De latinamerikanske lande bør inddrage alle foranstaltninger, som er relevante for at bekæmpe fattigdom, ulighed og social udelukkelse, i deres nationale planer. Og international støtte og internationalt samarbejde bør være baseret på disse planer. Reformprogrammer, der støttes af det internationale samfund og især af de internationale finansieringsinstitutioner, bør nøje undersøges for deres konsekvenser for den sociale samhørighed og stabilitet. Og der skal være mere og bedre koordination mellem alle donorer, herunder EU's medlemsstater.

Internationale finansieringsinstitutioner og donorer bør støtte mere konjunkturudjævnende finans- og pengepolitikker for at afhjælpe de negative virkninger af recessioner samt støtte sociale investeringer ud fra et langsigtet perspektiv om at mindske ulighederne. Hvis økonomier i vækst skal forbedre den sociale samhørighed gennem bekæmpelse af fattigdom, udelukkelse og ulighed og derved lægge grunden til vedvarende og stabil vækst, skal de internationale finansieringsinstitutioner have opmærksomheden rettet mod disse aspekter ved forhandlinger om makroøkonomiske stabilitetsmål for hver enkelt land.

C. Øge samarbejdet mellem Den Europæiske Union og Latinamerika på området for social samhørighed.

Princippet om social samhørighed har en central placering i Den Europæiske Unions værdier. Og det er også derfor, at De Europæiske Råd i Lissabon og Feira gjorde

fremme af social samhørighed til et essentielt element i Unionens strategi for at opnå målet om at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi i verden i 2010.

Udvidelsen af EU med 10 nye medlemsstater den 1. maj 2004 vil kræve en fornyet indsats for at fremme den sociale samhørighed i Unionen. Den Europæiske Union har udviklet socialpolitikker og arbejdsmetoder, der har vist sig at være succesrige. Europa-Kommissionens og medlemsstaternes erfaringer på dette område kan være meget nyttige for Latinamerika.

Samarbejdet mellem Den Europæiske Union og Latinamerika bør fokusere på at dele disse erfaringer og overføre europæisk viden. Opmærksomheden bør rettes mod erfaringer med udformning, gennemførelse og evaluering af social- og finanspolitikker, der fremmer social samhørighed.

Før topmødet vil et program til 30 mio. EUR, der skal lette overførslen af erfaringer og viden mellem offentlige forvaltninger i de to regioner på området for sundhed, uddannelse, beskatning samt retlige anliggender, blive forelagt for Kommissionen med henblik på godkendelse. Programmet vil fremme udviklingen af netværk af offentlige forvaltninger, der arbejder med disse policy-sektorer.

Da Det Europæiske Råd i Lissabon traf beslutning om, hvorledes der skal udvikles et europæisk perspektiv for spørgsmål vedrørende fattigdom og social udelukkelse, valgte det at trække på erfaringerne fra den europæiske beskæftigelsesstrategi, der har eksisteret siden 1997. Det vedtog følgelig en såkaldt åben koordinationsmetode. Denne metode muliggør dialog, udveksling af erfaringer, fastlæggelse af fælles mål og evaluering af politikker på områder, der er relevante i forbindelse med bekæmpelse af udelukkelse. Kommissionen tilskynder landene i Latinamerika til at iværksætte en regional proces, der vil skabe en ny dynamik for dialog og udvekslinger mellem regionens lande og gøre det muligt for dem at lære af hinandens succes og fejltagelser. Hvis de latinamerikanske lande etablerer en sådan mekanisme, vil Kommissionen være villig til at yde og finansiere teknisk bistand. I denne forbindelse er det også værd at bemærke vigtigheden af social dialog.

Arbejdsgruppen

Disse mål er blevet drøftet i den arbejdsgruppe om social samhørighed, som Kommissionen og Den Interamerikanske Udviklingsbank nedsatte efter seminaret om social samhørighed i juni 2003 i Bruxelles. Andre institutioner, f.eks. UNDP, ECLAC, samt forskellige latinamerikanske, vestindiske og europæiske eksperter deltog også i gruppen.

Gruppen mødtes to gange (i Mexico i oktober 2003 og i Bruxelles i februar 2004) og vedtog et sæt henstillinger, som har inspireret de ovenfor omhandlede forslag fra Kommissionen. Disse forslag er blevet stilet til de ledende embedsmænd, der skal forberede topmødet. Hvis de bliver godkendt, vil henstillingerne blive forelagt stats- og regeringscheferne på topmødet i Guadalajara.

Kommissionen opfordrer stats- og regeringscheferne til at vedtage disse forslag på topmødet. De vil tilvejebringe en social samhørighedsdagsorden baseret på klare retningslinjer og give ny politisk støtte til at udforme politikker, der sigter mod større politisk samhørighed.

5. REGIONAL INTEGRATION

Betydningen af regional integration i Latinamerika

Det andet centrale emne, som Kommissionen gerne ser Guadalajara-topmødet fokusere på, er vigtigheden af at uddybe den regionale integration i hele Latinamerika. Efter Kommissionens opfattelse er det ikke et mål i sig selv at uddybe den regionale integrationsproces i Latinamerika. Økonomisk set vil det bistå regionen med at opfylde dens muligheder og lette de enkelte landes adgang til de internationale markeder. Politisk vil det gøre det muligt for Latinamerika at spille en mere indflydelsesrig rolle på den globale scene.

EU kan ikke være ligegyldig over for resultater på området for regional integration: det er til vores fordel at have en stærk partner på den anden side af Atlanten, hvormed vi fortsat kan udvide vores strategiske alliance.

EU's erfaringer har lært os, at de økonomiske fordele af regional integration er betydelige – større markeder er mere attraktive for udenlandske investeringer; økonomisk integration forbedrer konkurrenceevnen og styrker regionens evne til at modstå eksterne økonomiske kriser.

Regional integration er også vigtig for stabilitet og konfliktforebyggelse. Et tættere samarbejde kan være en katalysator for demokrati og forbedrede menneskerettigheder. Regional integration giver lande mulighed for at blive mere aktive og indflydelsesrige partnere i den globale politiske, økonomiske og sociale udvikling, snarere end afhængige tilskuere.

Manglen på et regionalt integrationssystem, der effektivt dækker hele den latinamerikanske region, har ført til subregionale initiativer. Ud over Mercosur gælder dette også for subregioner, der har været kendetegnet ved politisk ustabilitet, interne og eksterne konflikter samt alvorlig fattigdom og social udelukkelse, således som det er tilfældet med Mellemerika og Det Andinske Fællesskab.

EU har altid støttet disse regionale integrationsinitiativer og er overbevist om, at de kan yde et vigtigt bidrag til politisk stabilitet, økonomisk og social udvikling samt social samhørighed i de enkelte subregioner. Unionen finder, at yderligere fremskridt hen imod øget integration er et tegn på politisk og økonomisk modenhed og evnen til at gennemføre reformer, og den vil fortsætte med at samarbejde med og støtte disse processer.

EU's støtte til den subregionale integrationsproces har haft form af udvikling af menneskelige ressourcer, institutionsopbygning, støtte til oprettelse af toldunioner og udarbejdelse af fælles politikker. Ud over den centrale rolle, der spilles af Kommissionen, har kontakterne også involveret andre europæiske institutioner, såsom Parlamentet, Domstolen og Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Makroøkonomisk konvergens er et økonomisk integrationsaspekt, der fortsat er en udfordring for Latinamerikas subregioner. Fællesskabet er rede til at vedblive med at støtte makroøkonomiske konvergensbestræbelser i Latinamerika gennem tilvejebringelse af teknisk bistand.

Målet har ikke været og vil ikke blive at anbefale en europæisk model, men snarere at dele europæiske erfaringer med interesserede parter i Latinamerika, hvor dette er relevant.

For så vidt angår Mellemerika og Det Andinske Fællesskab blev vigtigheden af at gøre betydelige fremskridt med deres respektive integrationsprocesser bekræftet af stats- og

regeringscheferne på Madrid-topmødet. Ved fastlæggelsen af planen for de fremtidige forbindelser med de to regioner gjorde Madrid-erklæringen enhver bevægelse i retning af en associeringsaftale (herunder en frihandelsaftale) betinget af, at Doha-udviklingsdagsordenen gennemføres, og at der opnås en tilfredsstillende grad af integration i de to regioner.

Madrid-topmødet gjorde det derved klart, at en udbygning af vores forbindelser med Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab skal ske på biregionalt grundlag. Det er fortsat Kommissionens opfattelse, at i betragtning af forskellene i økonomisk vægt og udvikling er kun biregionale (i modsætning til bilaterale) aftaler bæredygtige på lang sigt og kan medføre fordele for begge regioner. I denne forbindelse udgør de aftaler, der for nylig er indgået med Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab om politisk dialog og samarbejde, et vigtigt skridt fremad og understreger de latinamerikanske partnerregioners og EU's vilje til at arbejde sammen til støtte for de igangværende integrationsprocesser.

Regeringer, der deltog i integrationsprocesserne i Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab, udtrykte vilje til at gøre fremskridt i retning mod mere dybtgående integrationsmodeller. Ikke desto mindre har de integrationsforanstaltninger, der rent faktisk er gennemført, ikke altid svaret til viljen på politisk niveau. Undertiden forsøges der bilateralt samarbejde med tredjelande, f.eks. i form af frihandelsaftaler, til skade for integrationsprocessen. Den nylige policy-debat i Det Andinske Fællesskab viser, at der findes forskellige opfattelser af fordelene ved øget integration. I Mellemamerika drejer debatten sig om den integrationsmodel, der skal følges.

Mellemamerika

Mellemamerika har gjort betydelige fremskridt med konfliktløsning, demokrati og økonomisk udvikling i det seneste årti. Siden 2002 har genoptagelsen af den regionale integrationsproces desuden været en prioritet for mellemamerikanske regeringer. EU har øget sin troværdighed i underregionen takket være sin politiske støtte til fredsprocessen og tilbagevendingen til demokrati i forbindelse med San Jose-dialogen (indledt i 1984) og også takket være den betydelige mængde udviklingssamarbejde, der har fundet sted i de sidste to årtier. Det er nødvendigt at udnytte dette for at lette den regionale integration i Mellemamerika.

Selv om den mellemamerikanske integrationsproces daterer tilbage til 1950, var dens første fire årtier kendetegnet ved betydelige mangler og tilbageslag. Siden der i 1993 blev skabt nye integrationsrammer, nemlig det mellemamerikanske integrationssystem (SICA), er den regionale integrationsproces imidlertid støt gået fremad og har bygget på den stabilitet, der har fulgt løsningen af de interne konflikter, der eksisterede i en række lande. Nødvendigheden af at tage yderligere skridt i retning mod økonomisk integration er erkendt af de centralamerikanske statsoverhoveder, der i marts 2002 forpligtede sig til at vedtage en handlingsplan med henblik på at gennemføre den mellemamerikanske toldunion inden december 2003. Det har ikke været muligt at nå dette mål, hvilket delvis skyldes de mange handelsforhandlinger med et stort antal tredjeparter, især den nyligt aftalte frihandelsaftale med USA (CAFTA). Der er dog gjort fremskridt på andre områder, nemlig harmonisering af 92 % af toldpositionerne, undertegnelse af en traktat om investeringer og tjenesteydelser samt iværksættelse af en tvistbilæggelsesmekanisme. På topmødet mellem præsidenterne i Belize den 19. december 2003 blev der afgivet et fornyet tilsagn om at gennemføre toldunionen før udgangen af 2004. Det vil også være nødvendigt at gøre fremskridt med hensyn til fjernelse af ikke-toldmæssige hindringer, etablering af en fælles toldforvaltning, gennemførelse af fælles politikker for standarder osv. Desuden viser erfaringerne, at der kun vil ske reelle fremskridt med den regionale integration, hvis der rettes en særlig opmærksomhed mod en effektiv anvendelse og håndhævelse af vedtagne foranstaltninger. Den manglende effektive regionale

integration fremgår også at makroøkonomiske oplysninger, og indikatorer såsom størrelsen af den nuværende intraregionale handel vil skulle forbedres.

Den mellemamerikanske subregion synes at have overstået tiden med intern konflikt og politisk ustabilitet. Der er en stærk vilje til regional integration, der ses som en nødvendighed både for at forbedre konkurrenceevnen og for at forhindre konflikter. I to lande er der imidlertid nogen tvivl med hensyn til hvilken økonomisk integrationsmodel, der skal følges (Costa Rica), og hvorvidt der overhovedet bør stræbes efter økonomisk integration (Panama, der endnu ikke har bekræftet sin interesse i at deltage i toldunionen på grund af sin stærkt serviceorienterede økonomi). På institutionelt plan er det ikke alle lande, der er medlemmer af Parlacen og den mellemamerikanske domstol (CCJ).

Det Andinske Fællesskab

For så vidt angår Det Andinske Fællesskab har EU støttet den regionale integrationsproces siden dens begyndelse. Etableringen af Andespagten i 1969 var faktisk det første regionale integrationsinitiativ af sin art i Latinamerika. Andesregionen var også den første region i Latinamerika, med hvilken EU indgik en samarbejdsaftale (1983).

I de 35 år, processen har været i gang, har der været fremskridt og tilbageslag. Der blev taget et vigtigt skridt fremad med Trujillo-protokollen i 1996, der omdannede Andespagten til Det Andinske Fællesskab, etablerede en lang række regionale institutioner og udvidede den tidligere overvejende økonomiske og handelsmæssige dagsorden til også at omfatte samarbejde om politiske og sociale anliggender. Det er vigtigt at bemærke, at ud over målet om at etablere en fælles eksternt politik og gennemføre en Andes-fredszone fastsatte Trujillo-protokollen det også som et mål at skabe et fælles marked i 2005.

Andeslandene, hvis politiske dagsorden ofte domineres af vigtige indenlandske udfordringer, har ikke altid været i stand til at fokusere på de mere langsigtede fordele af regional integration, og integrationsprocessen går derfor fortsat kun langsomt. I de senere år er der ikke desto mindre taget betydningsfulde nye initiativer på politisk plan på områder såsom konfliktforebyggelse, grænsesamarbejde samt bekæmpelse af narkotika- og våbenhandel. Der er også gjort en betydelig indsats for at gøre Det Andinske Fællesskab til en realitet for dets borgere, som f.eks. ved at indføre et andinsk pas, nedsætte arbejdsgrupper om forbrugerspørgsmål og interne anliggender samt direkte valg til Andes-parlamentet (endnu ikke gennemført i alle CAN-medlemsstaterne).

Det er på området for økonomisk integration, der ofte hæmmes af strukturelle forskelle mellem de enkelte lande og manglende politisk vilje, at Det Andinske Fællesskab især har mødt vanskeligheder. Den interne handel har siden midten af 1990'erne været liberaliseret mellem fire af de fem medlemsstater (undtagen Peru), og på topmødet i Quirama i juni 2003 bekræftedes det, at det fortsat er et mål for alle fem Andeslande at etablere et fælles marked. Der blev således gjort betydelige fremskridt i 2003 med vedtagelsen af en beslutning om at harmonisere den fælles eksterne toldtarif med op til 62 % for alle fem lande (op til 95 %, hvis Peru ikke tages i betragtning). Ikrafttrædelsen af denne beslutning er imidlertid for nylig blevet udsat. De fem lande har vedtaget en fælles toldtarif, der vil træde i kraft i begyndelsen af 2005, men der er endnu ikke nogen fælles toldforvaltning. Den interne handel i regionen er steget en smule, men er fortsat begrænset til 10 % til 12 %, hvilket viser, at der fortsat findes betydelige handelshindringer. Desuden er der risiko for, at forskellige initiativer iværksat af individuelle medlemsstater om indgåelse af bilaterale frihandelsaftaler uden for Det Andinske Fællesskabs rammer kan undergrave integrationsprocessen.

Hen imod associeringsaftaler med Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab

Madrid-erklæringen banede vejen for indledning af forhandlinger om associeringsaftaler med Det Andinske Fællesskab og Mellemamerika, forudsat at to betingelser er opfyldt, nemlig afslutningen af Doha-udviklingsprogrammet og opnåelse af en tilstrækkelig grad af regional integration.

I betragtning af de ovenfor beskrevne fremskridt og som ny bekræftelse af det principielt positive signal fra Madrid-erklæringen vil Guadalajara-topmødet efter Kommissionens opfattelse være med til at bane vejen for, at der kan indledes forhandlinger om associeringsaftaler, herunder frihandelsaftaler. Begge sider må derfor udfolde alle bestræbelser for at sikre, at der gøres så store fremskridt som muligt under Doha-runden i 2004, så den hurtigt kan afsluttes, idet eventuelle fremtidige frihandelsaftaler vil bygge på resultaterne af Doha-udviklingsdagsordenen. Opnåelsen af en tilfredsstillende grad af regional integration vil dermed kunne udløse forhandlinger.

For at sætte skub i udviklingen og udnytte de sparsomme ressourcer og den knappe tid bedst muligt foreslår Kommissionen, at man allerede nu begynder at forberede indledningen af forhandlinger gennem fælles overvågning af de fremskridt, der gøres med den regionale integration. Kommissionen håber derved, at udsigten til forhandlinger om associeringsaftaler (herunder frihandelsaftaler) mellem regionerne bliver et væsentligt incitament for disse regioner til at fortsætte deres egne regionale integrationsprocesser.

Kommissionen finder, at det er vigtigt at fastlægge et klart sæt kriterier, der kan benyttes til at måle de to regioners fremskridt, og hvis opnåelse vil være at betragte som tilfredsstillende.

Kommissionen mener, at en grad af regional integration, der er tilstrækkelig til at indlede forhandlinger om frihandelsaftaler, vil omfatte:

1. Fuldt fungerende **institutionelle rammer**. Dette vil indebære evaluering af bl.a. effektive mekanismer til fremme af det regionale integrationsprojekt og til sikring af gennemførelse og håndhævelse af beslutninger, herunder en tvistbilæggelsesmekanisme, deltagelse af alle lande i institutionerne samt udformning og gennemførelse af bæredygtige finansieringsmekanismer til støtte for den institutionelle struktur.
2. **Skabelse af en toldunion**, som er forenelig med GATT's artikel XXIV, og som er meddelt WTO (herunder fælles eksternt toldtarif, fælles toldforvaltning og fælles handelspolitik over for udlandet). Det vil endvidere være nødvendigt at vurdere toldunionens effektivitet, hvor en indikator vil være udviklingen i handelen inden for regionen.
3. Begrænsning af ikke-toldmæssige hindringer for den intraregionale handel. En stigende andel handelshindringer er af ikke-toldmæssig karakter. Der bør derfor rettes særlig opmærksomhed mod, at der findes effektive regler, der har til sigte at fjerne disse hindringer (enten gennem harmonisering eller gensidig anerkendelse), navnlig på området for tekniske forskrifter og standarder og med hensyn til sundheds- og plantesundhedsmæssige anliggender. Det vil også være nødvendigt at tilskynde de pågældende lande til at vedtage regionale reguleringsordninger for tjenesteydelser og investeringer, som letter de fremtidige forhandlinger om frihandelsaftaler med Det Europæiske Union. Det skal også vurderes, om der findes lovgivning til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og regler for

offentlige indkøb, og om der sker fremskridt med hensyn til fastlæggelsen af en regional konkurrencepolitik.

For at fremskynde processen og med henblik på at bane vejen for indledningen af forhandlingsprocessen foreslår Kommissionen at gøre brug af den eksisterende institutionelle struktur og indlede en proces med overvågning af fremskridtene med regional integration i henhold til ovenstående beskrivelse. Embedsmænd fra begge sider vil mødes regelmæssigt for at gøre status over situationen med hensyn til integration og for at vurdere, om de opnåede fremskridt gør det muligt at indlede forhandlinger. Dette vil ske parallelt, men uafhængigt, for Det Andinske Fællesskab og Mellemamerika.

I overensstemmelse med Madrid-konklusionerne skal de fremtidige frihandelsaftaler bygge på resultaterne af Doha-udviklingsdagsordenen. EU, Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab har en fælles interesse i at gøre alt, hvad der står i deres magt for at fremme Doha-udviklingsforhandlingerne. Anvendelsesområdet for enhver frihandelsaftale skal øge værdien af den multilaterale ordening.

For så vidt angår den umiddelbare fremtid for vores handelsforbindelser med Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab vil Kommissionen endelig erindre om, at handelsforbindelserne med de to regioner i øjeblikket er baseret på GSP-narkotikaordningen, der giver en yderst fordelagtig adgang til EU-markedet. Ordningen er blevet yderligere attraktiv som følge af den nyligt vedtagne ændring af GSP-ordningen, der begrænser anvendelsen af gradueringsmekanismen til de vigtigste GSP-modtagere. Beslutningen om at forlænge den nuværende GSP-ordning med endnu et år betyder, at præferenceordningen for Andeslandene og de mellemamerikanske lande vil være forudsigelig indtil udgangen af 2005. Kommissionen er i øjeblikket ved at ændre præferenceordningen og ved at undersøge, hvordan der fortsat kan gives præferentiel markedsadgang for importerede varer fra Mellemamerika og Andeslandene efter 2005.

Mercosur

Den Europæiske Union har ønsket og støttet en styrkelse af den regionale integrationsproces i Mercosur og har derfor støttet Mercosur-initiativet lige fra starten i 1991. EU fortsætter med at arbejde hen imod stærkere forbindelser med Mercosur og en uddybning af Mercosur-processen internt med henblik på at bistå Mercosur med at etablere et effektivt fælles marked. En del af det igangværende arbejde mellem EU og Mercosur, men også en del af forhandlingerne om en associeringsaftale mellem EU og Mercosur, har til sigte at styrke det interne Mercosur-program for gennemførelse af dets fælles marked den 1. januar 2006.

Forhandlingerne mellem EU og Mercosur vil føre til en associering mellem to integrerede regioner. Det var faktisk kort tid efter oprettelsen af Mercosur og udarbejdelsen af faste mål for dyb integration hen imod et fælles marked for Mercosur, at det først blev overvejet at etablere en interregional associering.

Denne aftales ”region-til-region”-dimension skaber således nye udfordringer for begge partnere, da det er nødvendigt at fastlægge regler mellem to aktører, der internt stadig er ved at udarbejde deres eget sæt intraregionale regler. Integrationen i Mercosur er igen fuldstændig sammenkædet med de igangværende forhandlinger, og der er behov for fremskridt med hensyn til at uddybe integrationen både for en vellykket afslutning af forhandlingerne og for at få aftalen til at fungere. Disse fremskridt vedrører hovedsagelig de institutionelle aspekter og de handelsmæssige aspekter af den associeringsaftale, der i øjeblikket er under forhandling.

Politiske/institutionelle aspekter

Det første mål for en udvidet politisk dialog mellem EU og Mercosur vil blive sikret gennem oprettelse af nye institutionelle mekanismer, der allerede er forudset i udkastet til kapitlet om aftalen om politisk dialog. Fællesskabet glæder sig endvidere over Mercosurs initiativ om at udpege en kendt politisk personlighed som formand for Mercosurs Coreper, nemlig præsident Duhalde. Denne udnævnelse bidrager til det overordnede mål om at styrke Mercosurs institutioner yderligere. I samme ånd er den yderligere styrkelse af Mercosur-sekretariatet, oprettelsen af en permanent domstol for tvistbilæggelse og bestræbelserne for at effektivisere Mercosurs beslutningsproces vigtige skridt. Kommissionen håber, at denne institutionelle styrkelse vil forbedre gennemførelsen af beslutninger og sikre, at politisk vilje omsættes til effektiv regional integration.

Handelsmæssige aspekter

EU mener, at gennemførelsen af Mercosur-toldunionen er et afgørende grundlag for, at denne aftale kan blive mulig. Desuden bør der stræbes efter integration i Mercosur gennem etablering af et enhedsmarkedskoncept, der er fremmede for varers, tjenesteydelsers og kapitals frie bevægelighed. For at forhandlingerne kan bringes til en vellykket afslutning, vil det derfor være afgørende nødvendigt, at de intraregionale regler er på plads for de områder, der er genstand for interregionale forhandlinger. I denne forbindelse vil EU fortsætte med at forhandle med Mercosur på hvert af disse områder med sigte på at gøre denne aftale ambitiøs, omfattende og mere vidtgående end de respektive WTO-forpligtelser.

Med henblik herpå blev det i det arbejdsprogram, der blev opnået enighed om den 12. november 2003 på det sidste ministermøde i handelsforhandlingerne mellem EU og Mercosur, bestemt, at der skal afholdes en række omfattende forhandlingsrunder og to ministermøder. I henhold til dette program vil det fremtidige samlede handelskapitel indeholde en frihandelsaftale for varer og tjenesteydelser. Det vil endvidere også omfatte blandt andet markedsadgang, regler for offentlige indkøb, investeringer, intellektuelle ejendomsrettigheder, sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige spørgsmål, tekniske handelshindringer, aftaler om handel med vin og spiritus, virksomhedslettelse, instrumenter til forsvar af handelen, en tvistbilæggelsesmekanisme osv. Den politiske dynamik, som ministermødet har affødt, bør under passende betingelser gøre det muligt for grupperne at gøre de nødvendige fremskridt på de enkelte områder, så forhandlingerne muligvis kan afsluttes i oktober i år.

Kommissionen forventer, at stats- og regeringslederne vil opmuntre til yderligere fremskridt med arbejdsprogrammet for forhandlinger mellem EU og Mercosur om en associeringsaftale, således som det blev aftalt den 12. november 2003 på det sidste ministermøde i handelsforhandlingerne mellem EU og Mercosur. Dette burde på de rette betingelser gøre det muligt at afslutte forhandlingerne i oktober i år.

Vestindien

Som i Latinamerika har Den Europæiske Union systematisk støttet regional integration i Vestindien. Det Caribiske Fællesskab (CARICOM), der blev etableret i 1973, besluttede i 1989 at arbejde hen imod et Caribisk Fælles Marked og Økonomi (CSME) Når det er gennemført, vil CSME tillade fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, kapital, arbejdskraft og etableringsret inden for CARICOM og medføre harmoniserede love og regler, der påvirker handelen. Den aftalte frist for CSME er den 31. december 2005. Samtidig stræber CARICOM

efter yderligere integration med Den Dominikanske Republik og gennemførelse af et frihandelsområde mellem de to parter, som blev påbegyndt i 2001.

EU bygger på og styrker den regionale integration i Vestindien ved at koncentrere sin regionale finansielle støtte i henhold til det regionale vejledende program (2003-2007) under 9. EUF om intra- og interregionale integrationsprocesser, herunder en økonomisk partnerskabsaftale (ØPA) med regionen. ØPA-forhandlingerne vil blive indledt i april 2004. Økonomiske partnerskabsaftaler er nye WTO-forenelige handelsordninger, der gradvist fjerner hindringer for handelen inden for en region og styrker samarbejdet på alle områder af handelsmæssig relevans. ØPA-processen er vital for at befæste og fremme den vestindiske integration og derved danne grundlag for udvidede økonomiske forbindelser mellem EU på den ene side og en stærkere og mere konkurrencedygtig vestindisk region på den anden side.

6. KONKLUSION

Kommissionen tillægger det stor betydning, at Guadalajara-topmødet, der er det første topmøde med deltagelse af den udvidede Europæiske Union, bliver vellykket. Kommissionen har taget initiativer, forhandlet aftaler, vedtaget programmer og afholdt og samfinansieret seminarer og møder for at sikre et heldigt udfald.

Topmødets succes vil dog overvejende afhænge af stats- og regeringschefernes evne til at tage konkrete og vidtrækkende beslutninger, der giver vores forbindelser en ny dynamik og bestemmer deres fremtidige kurs.

I denne meddelelse argumenterer Kommissionen for, at disse beslutninger frem for alt bør fokusere på social samhørighed og regional integration, to spørgsmål der er af vital betydning både for udviklingen og stabiliteten af vores regioner og for styrkelsen af vores forbindelser.

Kommissionen foreslår, at stats- og regeringscheferne træffer konkrete beslutninger rettet mod at:

Social samhørighed:

- **tilskynde latinamerikanske lande til at vedtage fornuftige og effektive politikker – for demokratisk regeringsførelse, sociale aspekter samt offentlig finans- og skattepolitik – der skal øge den sociale samhørighed ved at bekæmpe fattigdom, uligheder og udelukkelse**
- **tilskynde det internationale samfund, herunder internationale finansielle institutioner, til at støtte sådanne sociale samhørighedsforanstaltninger**
- **øge samarbejdet mellem Den Europæiske Union og Latinamerika på området for social samhørighed.**
- **vedtage de forslag, der er fremsat af den arbejdsgruppe om social samhørighed, som Kommissionen og Den Interamerikanske Udviklingsbank nedsatte efter seminaret om social samhørighed i juni 2003 i Bruxelles, så der tilvejebringes en social samhørighedsdagsorden baseret på klare retningslinjer.**

Regional integration

- **på ny bekræfte det principielt positive signal fra Madrid-erklæringen til Mellemamerika og Det Andinske Fællesskab og bane vejen for, at der kan indledes forhandlinger om associeringsaftaler, herunder frihandelsaftaler, der skal bygge på resultaterne af Doha-udviklingsdagsordenen. Opnåelsen af en tilfredsstillende grad af regional integration vil dermed kunne udløse forhandlinger**
- **opmuntre til yderligere fremskridt med arbejdsprogrammet for forhandlinger mellem EU og Mercosur om en associeringsaftale, således som det blev aftalt den 12. november 2003 på det sidste ministermøde i handelsforhandlingerne mellem EU og Mercosur. Dette burde på de rette betingelser gøre det muligt at afslutte forhandlingerne i oktober i år.**

Kommissionen håber, at dens forslag vedrørende disse to spørgsmål vil blive behandlet positivt af stats- og regeringscheferne, og at de vil blive afspejlet i konklusionerne fra topmødet.